

Barszcz Sosnowskiego (Heracleum sosnowskyi Manden.)

Rodzina: selerowate (Apiaceae)

Występowanie: Zachodnia Azja (Kaukaz), kraje nadbałtyckie oraz środkowoeuropejskie. Jego środowisko naturalne to środkowe i górne pasmo wysokościowe w Zachodniej Zakaukazi, Wschodniej Zakaukazi i Dagestanie.

Opis: Roślina dwuletnia lub bylina. Wzniesiona łodyga (2,5 - 3,5 m). Liście pierzastodzielne (do 200 cm długości). Kwiatostan baldach złożony z baldaszków zawierających białe kwiaty. Owoc - rozłupka, tworzona przez dwie niełupki.

Właściwości toksyczne: Ma działanie toksyczne i alergizujące. Włoski na łodygach i liściach wydzielają parzącą substancję, która zawiera furanokumaryny. Te szkodliwe właściwości ujawniają się w wysokich temperaturach i przy dużej wilgotności powietrza. U zwierząt powoduje podrażnienie przewodu pokarmowego, biegunkę, nudności, krwotoki wewnętrzne. U ludzi - zapalenie skóry (fotodermatozę), powstawanie pęcherzy, zapalenie spojówek. Uczulenie skóry podobne jest do oparzenia, w wyniku którego powstają trudno gojące się rany.

Zwalczanie Barszczu Sosnowskiego

Aby skutecznie zapobiegać rozprzestrzenianiu się inwazyjnego gatunku oraz zminimalizować koszty jego zwalczania na terenach szczególnie narażonych należy podjąć zapobiegawcze kroki. Ponadto monitorować należy dotychczasowe stanowiska występowania barszczu.

Na terenach rolniczych, które nie są użytkowane zabiegi uprawowe powinny być prowadzone regularnie i jak najdłużej to możliwe. Szczególnie ważne jest to na obrzeżach pól, wzdłuż dróg, cieków wodnych, łąkach.

Gdy zawiodą sposoby zapobiegawcze i barszcz jednak pojawi się na nowych obszarach należy go zwalczać. Istnieją metody mechaniczne i chemiczne zwalczania barszczu Sosnowskiego.

Sposoby mechaniczne to: podcinanie korzeni, ścinanie roślin, koszenie, usuwanie baldachów. Poza podcinaniem korzeni żadna z tych metod nie daje efektu całkowitego zniszczenia rośliny. Używać to można dopiero w ciągu kilku sezonów wegetacyjnych, stosując 2-3 zabiegi rocznie.

Za pomocą orki zniszczyć można wschody barszczu, natomiast orka głęboka (24 cm) może w znaczący sposób zredukować procent kiełkujących nasion. Podcinanie lub wykopywanie korzeni powinno być wykonane dwukrotnie: wczesną wiosną oraz w połowie lata. Zalecane jest podcinanie co najmniej 10 cm poniżej powierzchni gleby. Jest to metoda pracochłonna, ale bardzo efektywna – stosowana może być w przypadku występowania pojedynczych roślin albo mało licznych stanowisk.

Koszenie jest metodą stosowaną na większych arealach, barszcz szybko odrasta – koszenie musi być więc powtarzane 2-3 razy w trakcie sezonu wegetacyjnego, aby nie dopuścić do zmagazynowania w korzeniach i liściach składników potrzebnych do zakwitnięcia i wydania nasion.

Kolejną metodą niszczenia jest ścinanie kwitnących roślin przed zawiązaniem nasion. Wytworzenie nowych nasion będzie w ten sposób wstrzymane. Stosując taką strategię można zlikwidować populację barszczu w ciągu kilku lat. Usuwanie baldachów może być równie skuteczne jak koszenie. Czas usuwania jest bardzo istotny. Nie należy tego robić zbyt wcześnie w sezonie, bo regeneracja następuje bardzo szybko i w rezultacie wytworzony zostanie nowy kwiatostan. Zbyt późny zabieg „ogławiania” daje ryzyko, osypywania się dojrzałych już nasion do gleby. Ścięte baldachy muszą być zebrane i zniszczone. Podobny efekt, jak wykaszanie daje przygryzanie barszczu, zwłaszcza na dużych powierzchniach, przez zwierzęta. Na pastwiskach, na których występuje barszcz zaleca się przeprowadzenie przynajmniej jednego koszenia w sezonie, aby pasza zwierząt nie była jednolita i składała się także z innych roślin. Ponadto zbyt duże nasilenie występowania barszczu może być dla zwierząt, podobnie jak dla ludzi szkodliwe powodując podrażnienia błon śluzowych, oparzenia.

BARSZCZ SOSNOWSKIEGO – OBCY GATUNEK INWAZYJNY: BIOLOGIA, ZAGROŻENIA, ZWALCZANIE

KRYSTYNA MIKLASZEWSKA

Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy

Władysława Węgorka 20, 60-318 Poznań

K.Miklaszewska@ior.poznan.pl

Zwalczanie Barszczu Sosnowskiego

Metoda mechaniczna jest najprostszą metodą zwalczania rośliny. Najskuteczniejsze jest niszczenie jesienią roślin jednorocznych. Termin jesienny należy uznać za najlepszy, ponieważ w tym okresie najłatwiej jest rozpoznać ten gatunek po silnych, dorodnych rozetach. Niszczenie roślin może polegać na ręcznym ich usuwaniu (dłoni w rękawicach) przy pomocy motyk bądź też specjalistycznego sprzętu. Barszcz Sosnowskiego można także niszczyć mechanicznie w drugim roku wegetacji, gdy wyrastają pędy. Zabiegi te konieczne należy wykonywać przed owocowaniem, a najkorzystniej tuż przed lub w trakcie kwitnienia. Najbardziej powszechną i skuteczną metodą jest jego wykaszanie. Na ogół, w ciągu jednego sezonu, potrzebnych jest co najmniej od 2 do 4 zabiegów wykaszania. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że im wyżej koszone są rośliny, tym większe jest prawdopodobieństwo odrastania nowych baldachów na niższych pniach. Do tego zjawiska dochodzi